

універсальність тем, які піднімає Жадан, та про його здатність робити українську літературу доступною і важливою для світової спільноти.

Його участь у міжнародних літературних фестивалях та численні переклади творів сприяють поширенню української культури за кордоном, підвищуючи інтерес до літературного життя України. Жадан став не лише представником української літератури на світовій сцені, а й важливим голосом, який знайомить іноземного читача з культурними та соціальними реаліями України.

Отже, Сергій Жадан – не просто письменник, а культурний феномен, чия творчість формує нові культурні сенси та віддзеркалює суспільні проблеми. Його унікальний стиль, соціальна активність та здатність проникливо зображати сучасну дійсність роблять його важливою фігурою в українській літературі сьогодення.

Список використаних джерел

1. Жадан С. В. Життя Марії. Харків : Meridian Czernowitz, 2015. 184 с.
2. Лівизна як «архітектурна прикраса» в творчості Сергія Жадана.

ЛітАкцент - світ сучасної літератури. URL:

<https://litakcent.online/2010/09/17/livyzna-jak-arhitekturna-prykrasa-v-tvorchosti-serhija-zhadana/> (дата звернення: 01.11.2024).

ПОРІВНЯННЯ ХАРКОВА ХХ СТОЛІТТЯ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ ОСТАПА ВИШНІ «ЯК ІЗ ХАРКОВА ЗРОБИТИ БЕРЛІН») І ХАРКОВА СЬОГОДНІШНЬОГО

Циганенко В. Л.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

E-mail: vika_onyka@ukr.net

У тезах доповіді ми порівняли образ Харкова початку ХХ століття й сучасний. Проаналізували ті умови, що потрібні для перетворення Харкова на Берлін.

Ключові слова: Харків, Берлін, перетворення, умова, образ.

За час свого існування Харків постійно змінювався та розвивався. З'являлися дороги, автомобілі, крамниці; змінювалися громадський транспорт, одяг, звички харківців... Незважаючи на все це, наше місто частково залишило ті риси, той характер, що супроводжує Харків протягом усього часу його існування.

До творчості Остапа Вишні зверталосся багато науковців. Усі вони аналізували життєвий шлях і загальну творчість Остапа Вишні, окремо не розглядаючи твір «Як із Харкова зробити Берлін» [2; 3].

Метою наших тез доповідей є змалювання образу Харкова на прикладі твору Остапа Вишні «Як із Харкова зробити Берлін» і порівняння з сучасним

містом. За обмеженням обсягу тез доповідей, ми не будемо детально порівнювати образи тогочасного міста й сучасного.

На думку Остапа Вишні, щоб перетворити Харків на Берлін, треба виконати багато умов, і найголовніша з них – це «населення поробити соколами» [1]. Цю умову автор пояснює мрійливістю українців і небажанням докладати зусиль для зміни життя. На жаль, сучасність показує, що багато харківців навіть зараз, в умовах війни, не хоче змінюватися та робити щось для швидшої перемоги нашої країни.

Далі гуморист переходить до порівняння життя харківців і берлінців. Найперше звертає увагу на громадський транспорт – «таксі вже в Харкові є» [1]. Єдине, що потрібно, це навчити шоферів возити так, як і в Берліні: навіть найкоротшу дорогу зробити найдовшою. Для підтвердження своїх висновків Остап Вишня наводить детальну інструкцію [1]. На сьогодні деякі таксисти використовують пораду автора твору. Після прибуття на місце призначення шофер повинен «дуже ввічливо» поцікавитися поїздкою та, відчинивши дверцята, подякувати [1].

Наступною умовою перетворення Харкова на Берлін – це «справа з бруком» [1]. Остап Вишня зауважує, що це зробити важко, але можливо. Харківський міськгосп із цим завданням упорається протягом «років чотириста – п'ятсот» [1]. Але морякам доручати цю справу не варто. У Харкові існує вже Свердловська вулиця (сучасна вулиця Полтавський Шлях), що побудована, як кажуть, «капітаном дальньої плавби». Вона «іде такими хвилями-валами, як на морі в бурю», і коли їдеш по ній, то відчуття, ніби тебе колише, як «на гойдалці» [1]. Сучасні дороги Харкова повністю відповідають цього описові. Тільки додалися ще ями на дорогах.

Навчити продавчинь працювати за берлінською схемою можливо: виставити ціни на товар, що знаходиться на вітрині, треба «якнайдешевші». Коли покупець зацікавиться, то пропонувати йому такий самий, але дорожчий, бо той, що на вітрині «не продажний». І найголовніше – постійно говорити, рекламувати й заохочувати. Це обов'язково вплине на рішення покупця купити щось, навіть не того, «що йому треба» [1].

Візників Харкова змінювати не треба, тут вони кращі та веселіші. Єдине, що потрібно додати візникам, це повісити табличку на коня, якщо він кусається. Те саме стосується і кав'ярень, їх «на кожному кроці заводити не треба» [1]. Замість них краще збудувати літературні будинки з «бібліотеками хорошими, з концертними залами і з волейболом... З біліярдом обов'язково» і з буфетами [1].

Найважче буде наблизити Лопань до «берлінської Шпрее». Це можливо лише за єдиної умови: «або Харків перенести на Дніпро, або Дніпро на Харків» [1]. Але перед тим, як щось робити, потрібен проект, щоб не перероблювати.

А от змінювати міліціонерів на шуцманів не варто. Тільки кожному міліціонеру видати по гумовій палиці, щоб він «міг нею так і підсадити клієнта, коли той виліз з пиварні, щоб клієнт сам "легенькою парою" поплив до району» [1].

Дуже потрібні Харкову «аборти». І побудувати їх треба якнайбільше. Найголовніше, щоб до них був доступ. Також необхідні фабрики, щоб «виробляти всяку «чепуху»: бритви оті, що самі голову одрізують, гребінці, олівці, пудру, гумі і т.д.» [1]. А ще треба вивозити всю цю «ерунду».

Підводячи підсумок до умов перетворення Харкова на Берлін, Остап Вишня неочікувано стверджує: «Не сидіти й не дивитись на небо, думаючи: "чому я не сокіл, чому не літаю", а робити, шукаючи "свою долю" в себе під носом, а не на небі» [1]. Якщо ми будемо робити, щоб жилося краще, а не чекати, що хтось зробить за нас, то жити буде набагато краще.

Як бачимо, Остап Вишня точно описав усі реалії, що були необхідні для покращення життя. На жаль, і сьогодні багато хто чекає це покращення, не роблячи для цього нічого. До деяких порад харків'яни дослухалися, а деякі умови перетворення залишилися незмінні.

Список використаних джерел

1. Вишня Остап. Як з Харкова зробити Берлін. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printizip.php?tid=25993> (дата звернення: 04.11.2024).

2. Ізотов Ігор. «Кому веселе, а кому й сумне». Факти з життя Остапа Вишні. URL: <https://susplne.media/culture/70493-so-take-ostap-visna-131-rik-z-dna-narodzenna-pismennika/> (дата звернення: 05.11.2024).

3. Остап Вишня про літературу, країну та життя. URL: <https://vogue.ua/article/culture/knigi/ostap-vishnya-pro-literaturu-krajinu-ta-zhittya-38670.html> (дата звернення: 14.11.2024).

ХАРКІВ ЯК ОСЕРЕДОК МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Шмельова Д. В.

Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. Міносян А.С.

Державний біотехнологічний університет

(61000, Харків, вул., Алчевських, 44. каф. ЮНЕСКО)

E-mail- darinasmeleva594@gmail.com

Працю присвячено аналізу мовно-літературного процесу в Харкові і охоплює період від генези до сучасного стану. Звернено увагу роль міста в розвитку української літератури, а також сучасні літературні ініціативи в умовах тривалого періоду протистояння російської агресії, починаючи з 2014 року.

Ключові слова: Харків, українська література, літературний процес, національна ідентичність.

Харків займає унікальне місце в історії української культури та літератури. Важливою подією стало заснування Харківського університету (1804 р.), що дало поштовх розвитку гуманітарних наук, зокрема літератури.